

**OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ PENTRU ȘCOLI/SECȚII CU
PREDARE ÎN LIMBILE MINORITĂȚILOR ȘI PENTRU
ROMÂNII DIN DIASPORA**

**Secțiunea A Limba și literatura română pentru școli/secții cu predare în limba maghiară
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București**

14 martie 2025

Clasa a X-a

Varianta 1

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Răspunsurile date nu vor avea titlu sau motto.**
- **Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele date pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A. Numai cine a copilărit, ca mine, la casă cu curte, într-un oraș mic cu multe case, poate înțelege aceste pagini și mai ales faptul că la ora aceea noi, copiii, aveam nevoie de un înger care să ne restituie mingile sechestrare accidental pe acoperișuri.(...)

Într-o vreme când nu apăruseră încă nici jocurile electronice și nici computerele, nici telefoanele mobile și nici alte dispozitive sofisticate de închidere în sine, mingea era mijlocul nostru de socializare numărul unu, era Facebook-ul anilor '50 ai secolului trecut. Cu această doză de risc, însă, că putea ateriza câteodată unde nu trebuie. Numai cei care au copilărit, ca mine, la casă cu curte, în cartier de case cu multe curți și multe acoperișuri de toate formele și de toate înclinațiile posibile, știu cât de fascinant era jocul cu mingea, dar și cât de periculos. În fiecare moment riscam să descoperim că mingea propulsată cât mai sus în aer, sau lansată intenționat pe acoperiș pentru a fi recuperată după ce îi numărăm cele trei sau patru salturi, în fiecare moment, deci riscam să descoperim că acel obiect prețios, mingea care de fapt începea să facă parte din ființa noastră, rămânea captivă la numai câteva zeci de metri distanță, pe geografia accidentată a acoperișurilor. Fiecare copil era victorios și perdant la acest joc. Imposibil să nu se lase tentat de el. Imposibil să nu simtă însă că îi dădeau lacrimile de neputință când mingea rămânea pe acoperiș.

În orașul meu natal, în miraculosul oraș R., la ora la care eram copil, cred că am pierdut câte o minge pe acoperișul fiecăruia dintre vecinii și prietenii mei. Dacă astăzi ar veni la mine îngerul colector de mingi, cred mi-ar putea pune în brațe o frumoasă colecție de câteva zeci de astfel de prețioase suveniruri gonflabile de toate culorile și de toate mărimile, unele mici de mărimea unei portocale, altele mari de mărimea unui bostan, unele colorate, altele epuizate cromatic de prea multă utilizare.

În materie de sentiment de neputință, mingile rămase blocate pe acoperișuri mi-au dat una dintre lecțiile cele mai complete. De câte ori nu m-am aflat în situația de a rămâne, în plină febrilitate a jocului, împreună cu alți copii, când nici nu ne mai gândeam la pericolul de a putea fi brusc privați de obiectul bucuriei noastre, cu buza umflată, altfel spus paralizați de neputință! Sigur, uneori se afla printre noi un cățărător profesionist care, în plus, mai știa cum trebuia urcat pe respectivul acoperiș. Fie că utiliza ramurile generoase ale unui copac, fie că reușea să ajungă pe acoperiș printr-un chepeng* misterios deschis din podul casei. În aceste cazuri cățărătorul devenea un erou și pentru câteva minute, când îl vedeam pășind pe acoperiș, beneficia de privirile noastre recunoscătoare și pline de admirație. Iar brusc, i-ar fi crescut aripi și ar fi revenit printre noi zburând, nu ne-am fi mirat absolut deloc. În majoritatea cazurilor însă acoperișurile erau mult prea inaccesibile, mult prea neprietenoase, pentru a fi explorate. Grupul de copii privat de minge trebuia, în acest caz, să accepte înfrângerea, să se consoleze cu inventarea altui joc. Sigur, uneori mai intervenea câte un adult generos care venea cu o scară, urca până la bordura acoperișului și elibera mingea blocată acolo.

Matei Vișniec, *Iubirile de tip pantof. Iubirile de tip umbrelă...*

*chepeng - ușa sau capac orizontal sau ușor înclinat

B. „Privește cerul!” Întâlnim deseori, scris pe zidurile orașului, acest îndemn. Și este un îndemn foarte bun ca să ridicăm privirea și să privim cerul, cu seninătatea și calmul lui pe care ni le poate induce, mai ales că ele pot avea un efect de relaxare. Și este atât de la îndemâna noastră să ne construim această stare, la fel cum este și mersul pe jos, care are aceleași efecte benefice asupra creierului nostru, reglând biochimia întregului organism. Dar câți dintre noi privesc cerul deseori și își propun să aibă câteva minute de pace și de autoreglare? Și nu din cauza lipsei dorinței, ci din cauza faptului că trăim în viteză, cu multe informații pe care creierul le are de procesat permanent, cu necesitatea găsirii unor soluții la diferite probleme și cu mersul pe aceleași hărți neurale de tip pilot automat.[...]

Jocurile video sunt extrem de răspândite astăzi în rândul tinerilor și nu numai, au un efect de relaxare și de abandon al sinelui nostru, de fugă din realitatea cotidiană, cu toate responsabilitățile ei. Mulți copii se joacă de la vârste fragede, iar pentru părinți poate fi un ajutor pe moment, dar cu costuri pe termen lung. De multe ori, jocurile video înlocuiesc o bonă, socializarea autentică sau familia lărgită. [...]

Sunt unele studii care spun că jocurile video au mici efecte benefice asupra imaginației și psihicului oamenilor, dar și asupra stării de bine. Puse într-o corelație a mai multor factori care ar trebui luați în calcul, dar și în lipsa unor studii longitudinale, vom observa că alți itemi nu numai că nu sunt satisfăcători, ci că scad în valori, demonstrând numeroasele efecte toxice pe care le au jocurile, cum ar fi starea de iritabilitate după o perioadă de consum al acestora, starea de anticipare a următorului joc, implicit nerăbdarea și frustrarea, scăderea capacității de a te putea concentra și a fi prezent în momentul actual, precum și, într-o formă mai gravă, suprapunerea planului real cu cel virtual. Diversitatea jocurilor stimulează din ce în ce mai mult, ducând la o hiperexcitație a sistemului nervos, la dereglare chimică și implicit la o stare de alertă a corpului. Observăm starea de agitație psihomotorie, incapacitatea de ne concentra pentru studiu sau de a citi, deoarece nu putem să rămânem concentrați asupra sarcinii, ne pierdem răbdarea pentru orice acțiune care presupune un minim efort. Dorim un rezultat imediat și instantaneu deoarece chimia creierului s-a modificat. [...]

Când am început să scriu acest text m-am gândit la creierul nostru că este precum cerul, atunci când apar nori întunecați aceștia duc la furtună și la dezorganizarea naturii. La fel și când utilizăm în exces jocurile video, consumul va produce dezorganizare în chimia creierului. Creierul nostru este cerul, iar cea mai bună cale de a ne menține sănătatea psihică rămâne grija pentru relația cu noi înșine. Natura este cel mai mare dar și, fără a cita nici un studiu, analizați cum vă simțiți atunci când sunteți în mijlocul naturii și priviți cerul.

Cătălin Dumitrescu, *Mi-am jucat cerul*, în *Dilema Veche*

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Transcrie, din textul *lubirile de tip pantof. lubirile de tip umbrelă...* de Matei Vișniec, patru termeni care aparțin aceluiași câmp lexical, pe care îl vei preciza. **5 puncte**
2. Prezintă două motive pentru care oamenii sunt îndemnați să se uite pe cer potrivit textului *Mi-am jucat cerul* de Cătălin Dumitrescu. **5 puncte**
3. Menționează o cauză pentru care jocul cu mingea este considerat periculos, valorificând textul *lubirile de tip pantof. lubirile de tip umbrelă...* de Matei Vișniec. **5 puncte**
4. Enumeră cinci efecte negative pe care le pot avea jocurile video asupra sănătății prezentate în textul *Mi-am jucat cerul* de Cătălin Dumitrescu **5 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe, din textul *lubirile de tip pantof. lubirile de tip umbrelă...* de Matei Vișniec: *Grupul de copii privat de minge trebuia, în acest caz, să accepte înfrângerea, să se consoleze cu inventarea altui joc.* **5 puncte**

Notă

Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Pentru **conținut**, vei primi 25 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsurile vor fi formulate în enunțuri.

Subiectul al II-lea

(35 de puncte)

Redactează un text de cel puțin 100 de cuvinte, care să reprezinte o posibilă postare pe blog, în care să-ți exprimi opinia despre necesitatea petrecerii unui timp de calitate alături de prieteni sau de alți adolescenți de vârsta ta.

În textul tău, vei insera o secvență narativă, relevantă pentru tema intervenției tale.

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).

Subiectul al III-lea

(35 de puncte)

Scrie un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, despre importanța **adolescenței ca vârstă a conștientizării limitelor**, pornind de la cele două texte și valorificând experiența ta în acest sens.

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

- precizarea unui motiv pentru care adolescența reprezintă o vârstă a conștientizării limitelor;
- ilustrarea motivului precizat prin exemple relevante din cele două texte date și din experiența ta personală/culturală;
- prezentarea rolului adolescenței în conștientizarea limitelor prin valorificarea celor două texte date și prin raportarea la experiența de viață/culturală;
- menționarea unei asemănări și a unei deosebiri de viziune referitoare la adolescență în textele date;
- stabilirea unor legături între experiența de lectură/culturală și experiența de viață referitoare la conștientizarea limitelor.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi 30 de puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 5 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct; respectarea precizării privind numărul de cuvinte – 1 punct).